

Lipiańskie piwo Zaczynaj (40)

Produkt wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych w dniu 17.03.2017 r.

Kategoria – Napoje (alkoholowe i bezalkoholowe)

Powiat pyrzycki

**Wniosek złożony do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego
przez Bractwo Piwowarów Lidera Pojezierza**

Autor zdjęcia: Bractwo Piwowarów Lidera Pojezierza

Historia wytwarzania produktu pn. Lipiańskie piwo „Zaczynaj” sięga bardzo odległych czasów. Śmiało możemy mówić o jego ponad 500-letniej tradycji, która związana była przede wszystkim z dobrze prosperującym w Lipianach piwowarstwem. Życie byłych jej mieszkańców opisane zostało w licznych źródłowych materiałach: „W 1369 r. starsi cechowi (...). Poza rolnictwem i rybołówstwem zajmowali się (...) oraz piwowarstwem” (Lipiany i okolice poprzez wieki, autor Edward Rymar, wydanie na zlecenie Urzędu Miejskiego w Lipianach 2014). Dokładniejsze dane o wytwarzaniu piwa pochodzą z późniejszego okresu, z końca XVIII wieku, ze spisów, w których oprócz piwowarów i szynkarzy piwa wymienia się także bednarzy, a więc zawód ściśle powiązany z wyrobem beczek służących do przechowywania różnego rodzaju trunków: „W 1735 r. spis wykazuje 86 browarów piwa.” (źródło j.w.), „Pełny rejestr rzemieślników z 1790 r. zawiera (...). Oto oni: (...) 4 bednarzy (...) 7 piwowarów (...) 3 szynkarzy piwa (...)” (źródło j.w.). Piwo z Lipian przez stulecia cieszyło się niesłabnącą popularnością. Trunek ten pito nie tylko podczas domowych posiłków, ale także podczas ówczesnych „biznesowych” transakcji. O jego wysokiej jakości świadczył fakt, iż zaspokajał także gusta okolicznej szlachty: „W Lipianach był słynny cech piwowarów i tam powstało wiele przepisów związanych z produkcją tego napoju, jego piciem itp. Wysoka jakość lipiańskiego piwa sprawiała, iż okoliczna szlachta stąd właśnie sprowadzała ten napój. Każdy targ oblewano piwem.” (Jantarowe Szlaki, Nr 7-8, lipiec-sierpień 1973 r.). Dawne sprawdzanie jakości lipiańskiego piwa i otrzymanie zgody na jego sprzedaż zależało w głównej mierze od upodobań smakowych, pojemności brzucha i mocnej głowy miejskich rajców. To właśnie oni „przeprowadzali badania” na zawartość cukru w piwie i jego smak, i od nich przede wszystkim uzależniony był browarnik. Ten złocisty trunek poddawany był przez rajców miejskich dwóm próbom: „Pierwsza próba polegała na tym, że rajcowie ubrani w skórzane spodnie siadali na ławie, którą wcześniej polano badanym piwem i opróżniali beczkę piwa. Popijając piwo jednocześnie wcierali w spodnie rozlane na ławach piwo. Potem na dany znak wstawiali... i jeśli ława podnosiła się razem z nimi to znaczyło, że piwo ma odpowiednią ilość słodu”; „Próba oceny smaku polegała na tym, że rajcowie smakowali piwo z dzbanu. Pierwszy smakował burmistrz, a następnie pili rajcowie według starszeństwa. Kończył dzban najmłodszy, często bywało, że dlań już nie starczało, a kolejny dzban rozpoczynała znowu burmistrz. Jeśli te dwie próby były pozytywne – to browarnik otrzymywał zgodę rady na sprzedaż swojego trunku.” (Wędrowiec Zachodniopomorski, Nr 17/2005). Pasjonująco przedstawia się również sama nazwa tego alkoholowego napoju, którą w 1958 r. zdefiniował szczeciński archiwista Bogdan Frankiewicz : „Na starym dzbanie z XIX wieku uwidoczniono pod herbem Lipian napis w języku łacińskim: „Jus Lipenense”, a dalej heksametr: Qui bibit ex negas ex frischibus incipi ille. Nie jest to oczywiście klasyczna łacina, która w przekładzie brzmi: „Kto wypije ostatnią kroplę, zacznie od następnej” (7-my Głos Tygodnia, Nr 18, Szczecin 4 maja 1958 r.).

Po latach zapomnienia, napój ten powoli zaczął wracać na stoły Lipian i okolicznych mieszkańców. Parę lat temu jego recepturę na nowo odkryło Bractwo Piwowarów Lidera Pojezierza z Barlinka. Początkowo nieśmiało i tylko we własnych domach wytwarzali go nieliczni smakosze, którzy zachęcili do jego smaku kolejnych degustatorów. Smak Lipiańskiego piwa „Zaczynaj” można poznać podczas licznych warsztatów piwowskich i lokalnych imprez, w których bierze udział Bractwo Piwowarów Lidera Pojezierza.